

i 1901 havde talt for, at Administrationen af disse Bevillinger skulde gaa over til Husmandsforeningerne. Det er nok rigtigt, naar det ærede Medlem hævder det, men det undrer mig noget, at han den Gang har ført den Tale, thi som bekendt fandtes der meget faa Husmandsforeninger i 1901, og det vilde have været ganske umuligt for dem at administrere disse Bevillinger den Gang. Jeg er ganske sikker paa, at der ikke var 2,000 Medlemmer i alt over hele Landet i Husmandsforeningerne den Gang, og de fandtes saa spredte, at i ethvert Tilfælde paa store Strækninger i Jylland var der meget faa, saa faa, at der i enkelte Amter slet ingen fandtes. I 1901 kunde der derfor ikke være Tale om, at de kunde administrere disse Bevillinger.

Men hvad de Herrer ville bevirke med disse Forslag og deres Tale, er at søge efter al Evne, som det før har været nævnt, at rejse Husmænd og Gaardmænd til Kamp mod hinanden efter det urimelige og meningsløse Skel, som en Td. Hartkon danner. Disse Mennesker, som staa hver paa sin Side af en Td. Hartkon, men som have fælles Interesser, som leve sammen til daglig og arbejde sammen paa disse forskellige Foretagender, dem tror man nu at kunne sætte op til Kamp imod hinanden. Dog det vil sikkert ikke lykkes. Jeg ser ikke saaledes paa Husmandsforeningerne, at jeg skulde anse det for uberettiget, at de dannes. Det kan kun være til Gavn, at de komme frem, og det alene af den Grund, at de have Betingelser for at grave dybere end Landboforeningerne. De kunne bedre faa de mindste Landbrugere i Tale, bedre end det hidtil er lykkedes Landboforeningerne. Jeg tror, at Husmandsforeningerne ere gode, naar de blot følge deres virkelige Formaal, som er af landøkonomisk Natur, nemlig at lære Husmændene at faa det største Udbytte af deres Jordlodder. De skulle blot følge det Spor, som Landboforeningerne have fulgt, og ikke spørge om politiske Anskuelser. Det hører hverken hjemme i Landboforeningerne eller Husmandsforeningerne.

Men det er netop det, de Herrer gerne ville. De ville gerne gøre Husmandsforeningerne til politiske Foreninger for paa den Maade at skabe et Modsætningsforhold mellem Husmænd og Gaardmænd i Stedet for et Samarbejde, i Stedet for, at Husmændene skulle staa sideordnede med Gaardmændene. Men dermed ere Husmandsforeningerne selv meget daarligt tjente, og jeg tror heller ikke, at de ærede Forslagsstillere skulle vente, at de fra Hus-

mandsforeningerne faa nogen Tak for disse Bestræbelser. Jeg ved i ethvert Tilfælde bestemt, at de faa det ikke fra de jydsk Husmandsforeninger. De kunne nok naa at vække Opsigt, men de faa ikke nogen Tak, og Opsigten vil ikke blive smigrende for dem. Jeg ser saaledes paa det, at det ikke tjener de Herrer til Ære, men til Skam, at de ved alle Midler søge at splitte den Bondestand, som hidtil har staaet trofast sammen. Skulde det lykkes dem, vilde Skaden blive det danske Landbrugs og ikke mindst de danske Husmænds, til hvis efter min Mening daarlige og uforstaaende Talsmænd de Herrer her i Dag have opkastet sig.

L. Rasmussen: Siden jeg har forlangt Ordet, har jeg hørt et Par korte Bemærkninger overfor det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen), og jeg kunde derfor for saa vidt godt frafalde Ordet.

Jeg vil da heller ikke tale om Ændringsforslaget Nr. 48, men kun sige et Par Ord om Ændringsforslag Nr. 53, og det ikke saa meget for selve Ændringsforslagets Skyld som for den Motivering, det ærede Medlem gav af det i Formiddagsmødet, hvor han tilsyneladende satte dette Forslag op i Modsætning til Forslaget om Mergelbanerne eller maaske snarere Mergelbanerne i Modsætning til dette Forslag. Nu ved jeg meget vel, at det ikke er Mergelbanerne, der her ere til Behandling. Men da det ærede Medlem omtalte dem, haaber jeg ogsaa med nogle faa Ord at maatte nævne dem, saa meget mere som det jo har nogen Interesse, at dette Ting ikke skulde faa en fejl Opfattelse af Mergelbanerne, netop fordi vi om føje Tid faa Mergelbanernes økonomiske Forhold til Behandling her i Rigsdagen.

Jeg hørte ikke den ærede Ordførers Udtalelser, men saa vidt jeg forstod det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds' Udtalelser, har Ordføreren sagt noget om Mergeldrift ved Andelselskaber. Det var dette, det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds ansaa for noget daarligt. Det ærede Medlem mente, at man kunde meget godt producere Flæsk og Smør ved Andelsforetagender, men at købe Mergel ved Hjælp af saadanne Foretagender, det troede han ikke paa. Saakørte det ærede Medlem op med Damsholt-Hodsagerbanen og med Mergelbanen oppe ved Hjørring. Jeg ved ikke, hvorfor han ikke nævnte Mergelbanen oppe ved Grindsted, som dog er den største og kostbareste i